

POSTANOWIENIE

27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 27 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa W.S.

przeciwko Z.B.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Z.B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 2 listopada 2022 r., XXIII Ga 768/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. przyznaje i nakazuje wypłacić na rzecz radcy prawnego K.B.
ze środków Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie
kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną
o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej
udzielonej z urzędu pozwanemu Z.B.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

Pozwany Z.B. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie oddalającego apelację skarżącego w sprawie o zapłatę z powództwa W.S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał nieważności postępowania. W jego ocenie zaskarżony wyrok

został bowiem wydany z naruszeniem art. 367 § 3 k.p.c., do którego doszło wskutek rozpoznania apelacji skarżącego w składzie jednoosobowym. Skarżący powołał się przy tym na stanowisko prawne wyrażone w uchwale (7) SN – zasadzie prawnej – z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, stwierdzając, że rozpoznanie sprawy przez sąd w składzie ukształtowanym stosownie do art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: u.cov.) „ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania” (s. 19-20 skargi).

Zawarcie w art. 398⁹ k.p.c. przyczyny kasacyjnej w postaci nieważności postępowania wynika z konieczności możliwie każdorazowego eliminowania uchybień procesowych o najdonioślejszym charakterze. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. nieważność postępowania należy brać pod uwagę z urzędu. Oznacza to także możliwość uwzględnienia skargi niezależnie od tego, czy skarżący sformułował stosowny zarzut naruszenia określonego przepisu postępowania, oraz tego, czy wykazał on możliwość wpływu tego uchybienia na wynik sprawy (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2002 r., III CZP 72/02). Jednocześnie, mając na względzie okoliczność, że na etapie tzw. przedsądu nie dochodzi do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania nie jest konieczne najzupełniej pewne wykazanie, że postępowanie przed sądem drugiej instancji dotknięte było wadliwością określoną w art. 379 k.p.c. Konieczne jest jednak przedstawienie argumentacji, z której wynika, że stan taki jest co najmniej wysoce prawdopodobny (zob. postanowienie SN z 18 lipca 2024 r., I CSK 2176/23).

W sprawie nie uprawdopodobniono, by zaszła wskazana przez pozwanego przyczyna nieważności postępowania. Z przedstawionych przez skarżącego racji wynika bowiem, że zdaje on sobie sprawę, iż skład sądu nie był sprzeczny z przepisami prawa. Do ukształtowania tego składu znajdował bowiem zastosowanie art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 u.cov., zgodnie z którym sprawa mogła zostać rozpoznana w składzie jednoosobowym. Skarżący dostrzega zatem, że nie

zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c., natomiast oczekiwanie niezastosowania przepisu o randze ustawowej szczególnego tłumaczy zasadniczo przywołaniem tezy uchwały siedmiu sędziów SN – zasady prawnej SN z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22.

Do wydania zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego doszło jednak przed wydaniem tej uchwały (2 listopada 2022 r.), toteż przyjęta w niej wykładnia przepisów prawa nie była wiążąca w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z treścią uchwały obowiązuje ona – stosownie do stanowiska wyrażonego w jej sentencji, a odmiennego od wyjaśnienia zawartego w uzasadnieniu – „od dnia jej podjęcia”. Nie istnieje zatem obecnie potrzeba rozważenia ewentualnego formalnego wpływu tej uchwały na obranie określonego kierunku oceny prawnej przez Sąd Najwyższy orzekający w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednocześnie treści zawarte w uzasadnieniu wskazanej uchwały nie tylko nie przekonują o trafności wyrażonego w niej stanowiska, wobec czego nie zachodzą również podstawy do uznania, by poglądy stojące za podjęciem uchwały miały znaleźć przełożenie na rozstrzygnięcie o zasadności – opartego na częściowo zbliżonych motywach – wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 18 lipca 2024 r., I CSK 2176/23).

Podzielenie stanowiska zaprezentowanego przez skarżącego wymagałoby w istocie pominięcia przepisu ustawy z uwagi na jego – rzekomą – niezgodność z Konstytucją, a zarazem przyjęcia, że w miejsce pominiętej regulacji zastosowanie powinien być znaleźć art. 367 § 3 k.p.c. w brzmieniu sprzed 28 września 2023 r. Sąd Najwyższy nie dostrzega jednak przyczyn, dla których art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 u.cov. miałyby wymagać zbadania zgodności z Konstytucją (w trybie właściwym, tj. przewidzianym przez art. 193 Konstytucji), ani tym bardziej racji, dla których pominięcie zastosowania tego przepisu miałyby być uznane za dopuszczalne w jednostkowej sprawie.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał oczywistą zasadność skargi. Oprócz nawiązania do omówionej wyżej kwestii składu Sądu Okręgowego skarżący przedstawił krótki wywód, z którego wynikało, że w ocenie pozwanego przesłanką odpowiedzialności

z art. 299 § 1 k.s.h. jest bezskuteczność egzekucji wobec spółki, a powód przesłanki tej nie wykazał, gdyż egzekucję umorzono z uwagi na wniosek wierzyciela. W ocenie pozwanego istniała przy tym możliwość wyegzekwowania należności powoda wcześniej, jednak nie uczynił on tego ze względu na swą opieszałość.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku pozwanego wymaganiom tym nie odpowiada, gdyż skarżący nie przedstawił argumentacji zdolnej do przekonania o "oczywistej" zasadności skargi. Podnoszone przez niego okoliczności odnośnie do możliwości zaspokojenia się powoda z majątku spółki we wcześniejszym okresie nie zostały ustalone w sprawie. Tymczasem ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji wiążą Sąd Najwyższy i nie mogą być kwestionowane (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Uzupełniając należy wskazać, że co się tyczy przyczyny umorzenia postępowania egzekucyjnego, to pozostaje ona bez znaczenia; dla odpowiedzialności z art. 299 § 1 k.s.h. rozstrzygające znaczenie ma bowiem okoliczność, że powód nie mógł zaspokoić się z majątku spółki.

O kosztach nie orzeczono, gdyż pismo powoda, zawierające wniosek w tym przedmiocie, uległo zwrotowi. Powód wniósł odpowiedź na skargę, jednak została

ona zwrócona przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 132 § 1 zd. 3 k.p.c. Następnie powód wniósł to pismo ponownie, tym razem z dodaniem oświadczenia, o którym mowa w art. 132 § 1 zd. 2 k.p.c., a jednocześnie wskazał, że uzupełnia tym samym brak odpowiedzi na skargę. Rzecz jednak w tym, że naruszenie art. 132 § 1 zd. 2 k.p.c. nie stanowi braku formalnego skargi, który podlega usunięciu w trybie unormowanym w art. 130^{1a} § 3 zd. 1 k.p.c. W konsekwencji ponownie wniesione pismo powoda nie stanowiło odpowiedzi na skargę kasacyjną, wobec czego podlegało zwrotowi jako wniesione bez zarządzenia – stosownie do art. 205³ § 5 w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 w zw. z art. 398²¹ *in principio* k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

[a.ł]